

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirskastjóri: Krístan Dahi
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov

Blaðfólk: Randi Jacobsen - Dagur
Joensen - Tórlim Smith -
Hilmar Jan Hansen -
Justinus Eldesgaard

Útgevari: P/F Söslalúrín
Útseting: P/F Söslalúrín
Prent: P/F Pressan 1981

Bústaður: Argjavegi 26
Argjum
Telefon: 11820

Postadr.: Postsmoga 76
110 Tórshavn
Telefax: 14720

Treytaleyst?

FØROYSKA samfelagið er sum heild alt ov skuldarbundið og í svárami kreppu av hesi orsök. Vinnulivið og peningaskipanin hjá okkum hevur ikki tolt ta fríu kappingina frá Europa, har statskassar av ymiskum slagi hava verið við til at niðurgildið allar ilögur soleiðis, at vinnan í Europa í dag kappast út frá heilt øðrum fyrirtøtum enn okkara skuldarbundna vinna ger.

HEILT óvæntað er hetta ikki komið, og teir privatvinnulivsrekandi byrjaðu fyrri einum tveimum árum síðani at sanera teirra skuld soleiðis, at teir saman við bankunum syrgdu fyri, at landskassin kom at missa alt sitt tilgøðarhavandi í virkjun. So hildu teir, at «den hellige grav var vel forvaret».

SOLEIÐIS varð ikki, og tað kundu øll, sum fylgdi nøkulunda við, forútsigja. Bankarnir royndu at hava sitt á tí turra í staðin fyri at sleppa, meðan væl var, soleiðis at virðini av vinnutölunum vórðu niðurskrivað við bæði tí, sum landskassin veðhelt fyri og eins stórum parti sum tí, bankarnir høvdu í klemmu.

HETTA sær út til at koma peningastovnunum aftur um brekku nú. Avskrivningarar í bankunum eru í dag av neyð so stórar, at okkara peningaskipan í dag í veruleikanum liggur í knúsi. Tað sigst, at peningastovnarir hjá okkum hava umleið 2-2 1/2 mia. bundnar í vinnulivstólum, og hvat kann lesast av roknskapum fyrri síðsta ár munnu teir hava avskrivað 1,5 mia. til-

samans. Hetta fer ikki at vera langt av leið.

TAD «beklagiliga» er so, at hesar avskrivningar ongantíð eru komnar vinnulivinum til góðar.

LANDSTYRIÐ bjargaði Sjóvinnubankanum í fjør høyst og koyrði 500 mió. inn í bankan, sum nú eru mistar. Bankin hevur í tí tiðarskeiði, sum farið er, ligið púra deyður, ja, tað kann sigast, at bankin fór í baklås. Landsstyrið hevur sum eigari av bankanum ikki fingið nakað innlit í, hvat er hent, og landsstyrið hevur heldur ikki havt aðra ávirkan á eigararnar í bankanum enn tað, at teir mottu upp og skuldu brúka eina 350 mió. afturat, soleiðis at bankin kundi yvirleva.

VIGAD hevur verið aftur og fram millum politikararnar, um bankin skuldi fara ella ikki, men allur sakkunnleiki - bæði innan- og uttanlands - ráddu frá, at hetta skuldi henda, tí so fer peningaskipanin í knús, og so fer tað føroyska samfelagið upp á ein gang.

NÚ er so henda loysnin funnin, e.g. eftirsum lögmaður sigur, kann væntast, at trygd er skapt í peningaskipanini, soleiðis at hon ikki fer einaferð afturat. Alt tyðir uppá, at hetta er so, tí partar av sáttmálanum við donsku stjórnina vísa, at har er ávis hædd tikin fyri, at hetta ikki skal henda.

HYGGJA vit nú eftir fólksins peninga-

stovni, ið hesin bankin nú má eita, sum vit hava skotið 850 mió. kr. í - hetta er næstan ein heil árslikning í landsskatti - so má eitt minstamat vera, at vit fáa at vita, hvat hendir í bankanum. Hvat hevur bankin brúkt tær 500 mió. kr. til, sum teir fingi í høyst? Hvat ætla teir at brúka hesar 350 mió. til nú? Verða tey virkini, teir hava avskrivað, veruliga handað øðrum eigarum fyrri litlan ella ongan pening? Tí hetta er í veruleikanum ein fyrirtreyt fyri, at vit yvirhevur skulu megna at kappast við fyrirkomurnar á meginlandinum. Vit skulu senda ein langan, hvítan pil eftir at kunna bjóða á leið sama pris sum fyrirkomurnar á meginlandinum kunnu bjóða, um vit ikki hava virki, sum í veruleikanum eru niðurskrivað til áleið 0. Hetta krevst, so tey hava eitt grundarlag at arbeiða út frá, ið kann verða eitt grundarlag fyri at skapa ein matværuindnað í Føroyum. Tað er væl klárað av vinnulivinum, at teir eru komnir so frægt áleiðis, sum teir eru, og eigur tað at vera ein bankaskylda, at teir lata vinnulivið halda fram á tí positivu leið, sum er gingin.

Harafturat skulu vit, sum hava innlit í, hvat gongur fyri seg í Suðurstreymi, hava í huga, at okkara banki hevur høtt við at niðurlagt eitt av teimum stóru og mest avanseraðu arbeiðsplássunum. Her verður hugsað um Elektron. Kanningar hava víst, at tað liggja ætlanir í landsstyrimum, sum vísa, at Elektron kann byggjast upp til at verða ein stovnur, sum kann vera tænaastuveitandi innan informatikk til føroyskar peningastovnar, og annars til føroyskt vinnuliv. Hetta krevur nakað av umleggning, men ætlanirnar eru greiðar og greiðar

at seta í verk. Allir standa og bíða eftir bert støðutakanini hjá okkara banka.

TAD má vera púra greitt, at sjálvt um allar røddir í bankaverðini í dag tosa danskt og okkurt annað útlendskt mál, so kunnu føroyski skattaborgarin og føroyska lögtingið ikki góðtaka, aftan á at hava flutt kanska næstan eina heila landsskatta-álikning niðan í bankan, at hesin ikki er forplikaður til og hevur eina meðabyrgd at varðveita arbeiðspláss í hesum landinum. Alt annað má vera úra óakseptabult. Serstakliga nú ið bankin eisini uppsigur fólk sjálvur, er tað ein moralsk skylda hjá teimum at koma við eini avgerð viðvíkjandi informatikktrivinum hjá teimum, eina positiva avgerð, sum gongur føroyingum á mæti, og soleiðis at arbeiðið við at umskipa hesa stóru EDB-fyrirteku heldur fram, og hetta púra uttan drál.

VERÐUR hetta ikki gjørt, so er fryktandi fyri, at bankin, sum jú skal liva av goodwill frá brúkarunum, tað verði bæði frá teimum eigarum, hann hevur, og vanliga fólkinum á gøtuni, ið skal brúka hann, verður ein krypsbanki framyvir. Um so livið er lagað, og tað er tað nokk, men so kann tað skjótt verða eitt krypsliv.

Pensionistarnir verða eyðrændir

Í sambandi við at pensionistarnir verða trektir fyrri stórar skattaupphæddir, so stórar at teir ikki vita síni livandi ráð, einstøk verða trekt fyrri umleið 500 kr. og hjún fyrri uml. 1.000 kr. um mór., er at siga, at slíkt ber slett ikki til.

Fyri tað fyrsta er at siga, at pensionistaupphæddin er alt ov lítill frammanundan, og skulu tey so gjalda eitt mánaðargjald, sum her frá sagt, so eru tey veruliga á hungursmarkinum. Og tað var væl ikki ætlanin við tí pensiónsskipan, sum vit hava.

Orsökimar til hesar stóru skattaupphæddir eru uttan iva nógvar, ein er so tann, sum við loyvi lögtingsins nú um dagarnar fer fram,

har loyvi varð givið føroyskum kommunum at hækka skattaprosentið upp til 25%. Hetta varð samtykt av øllum flokkum á tingi, og hetta førir so við sær, at pensionistarnir koma undir skatt.

Sambært lógini er hetta rætt, men tá lögtingið viðtekur slíkt, sum fær so álvarslegar avleiðingar fyrri tey gomlu og sjúku, so eigur nakað at verða gjørt fyrri at verja hesar veikastu bólkarnar í samfelag okkara. Tað hevur ikki verið ætlanin, at so skuldi verða, og tí eigur og skal skatta- og almannavevndin kanna hesi viðurskifti og beinanvegin koma við einari lóg, sum veitir okkara pensionistum endurgjald fyrri tað hækkaða

skattaprosentið.

Tað, sum nú hendir, kunnu vit ikki lata víðfarast okkara pensionistum, tí um hetta heldur fram, so er veruleikin tann, at tá tey hava gildið hvørjum sitt, so sum el, telefon v. m., so er einki eftir at liva av.

Hettamál hevur skund og eigur at verða avgreitt við afturvendandi kraft, áðrenn næsta útgjalding fer fram.

Eg rokni ikki við, at lögtingslimur við hesum loyvi til kommunurnar hevði roknað við at hetta fór at raka okkara pensionistar so meint, men nú skaðin hendir, verður lögtingið beinanvegin at gera tær broytingar, sum skulu til, so at okkara pensionistar fáa so mikið, at teir óttaleysir

okkara sjúku og gomlu, sum hava svarað gjöldini; ið samfelagið hevur lagt á tey, eitt langt lív, tað er líka avgerandi fyrri meg, at tey verða tryggjað, so sum nú alt landið er á gosi fyrri at tryggja Sjóvinnubankan.

Viðurskifti hjá okkara pensionistum skulu avgerðast beinanvegin.

Sverre Midjord

kunnu sita í egnum bústaði og hava so mikið, at teir hava livilig kor. Tað er líka avgerandi, at

**HAVNAR
TAXI
Tel. 88100**